

STENOGRAFSKE BELEŠKE

SENATA

KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

GODINA 4

BEOGRAD, 1935 GODINE

KNJIGA I

I REDOVNI SASTANAK

SENATA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

DRŽAN 4 JULA 1935 GODINE U BEOGRADU

PRETSEDAVAO:

Pretsednik

Dr. LJUBOMIR TOMAŠIĆ

Sekretar

Dr. ĐURA KOTUR

Prisutni su g.g. Ministri: Predsednik Ministarskog saveta i Ministar inostranih poslova dr. Milan M. Stojadinović, Ministar unutrašnjih poslova dr. Anton Korošec, Ministar vojske i mornarice, počasni adutant Nj. V. Kralja, armiski deneral Petar R. Živković, Ministar saobraćaja dr. Mehmed Spaho, Ministar bez portfelja dr. Šefkija Behmen, Ministar poljoprivrede Svetozar Stanković, Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja Nikola Preka, Ministar trgovine i industrije dr. Milan Vrbanić, Ministar pravde dr. Ljudevit Auer, Ministar fizičkog vaspitanja naroda Mirko Komnenović, Ministar šuma i rudnika Ignjat Stefanović, Ministar bez portfelja Đura Janković, Ministar prosvete Dobrivoje Stošović, Ministar finansija Dušan Letica i Ministar građevina Miloš St. Bobić.

POČETAK U 11,10 ČASOVA.

S A D R Ž A J:

1. — Čitanje i usvojenje zapisnika II prethodnog sastanka Senata;

2. — Čitanje Ukaza Kraljevskih namesnika o uvažanju ostavke Vlade Bogoljuba Jevtića i postavljenju Vlade pod predsedništvom dra Milana M. Stojadinovića;

3. — Saopštenje ostavki na senatorski mandat g.g. Bogoljuba Jevtića i Velimira Popovića i upućenje istih Verifikacionom odboru;

4. — Dnevni red: 1) Čitanje Ukaza Kraljevskih Namesnika o otvaranju sednica Senata Kraljevine Jugoslavije; 2) Deklaracija Kraljevske vlade.

Govornici: Predsednik Ministarskog saveta i Ministar inostranih poslova dr. Milan M. Stojadinović.

Pretsednik dr. Ljubomir Tomašić: Gospodo senatori, otvaram I redovan sastanak Senata i molim g. sekretara da pročita zapisnik našeg zadnjeg prethodnog sastanka.

Sekretar dr. Đura Kotur čita zapisnik II prethodnog sastanka Senata.

Pretsednik dr. Ljubomir Tomašić: Ina li kakvog prigovora ovom zapisniku? (Nema). Pošto se niko

ne javlja, oglašujem da je zapisnik prihvaćen i overavljen.

Izvolite saslušati, gospodo senatori, Ukaz o uvažanju ostavke Vlade g. Bogoljuba Jevtića i naime-novanju nove Vlade, koji glasi (čita):

U IME

NJEGOVOG VELIČANSTVA

PETRA II

PO MILOSTI BOŽJOJ I VOLJI NARODNOJ

KRALJA JUGOSLAVIJE

KRALJEVSKI NAMESNICI

Uvažavajući ostavku koju su podneli:

Pretsednik Ministarskog saveta i Ministar inostranih poslova Jevtić D. Bogoljub,

Ministar vojske i mornarice, počasni adutant Nj. V. Kralja, armiski deneral Živković R. Petar,

Ministar finansija dr. Stojadinović Milan,

Ministar pravde dr. Kojić S. Dragutin,

Ministar šuma i rudnika dr. Popović Svetislav,

Ministar unutrašnjih poslova Popović M. Velimir,

Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja dr. Hasanbegović Avda,

Ministar prosvete dr. Marušić Drago,

Ministar trgovine i industrije dr. Vrbanić Milan.

Ministar saobraćaja Vujić Dimitrije,
Ministar građevina dr. Kožul Marko,
Ministar fizičkog vaspitanja naroda dr. Auer
Ljudevit, i

Ministar poljoprivrede dr. Janković Dragutin,
— razrešavaju ih od dužnosti i stavljaju na raspo-
loženje, a

POSTAVLJAJU:

Za Predsednika Ministarskog saveta i Ministra
inostranih poslova dr. Stojadinovića M. Milana, Mi-
nistra na raspoloženju i senatora;

Za Ministra unutrašnjih poslova dr. Korošca
Antona, Ministra u penziji;

Za Ministra vojske i mornarice, počasnog adu-
tanta Nj. V. Kralja, armiskog đenerala Živkovića R.
Petra, Ministra na raspoloženju;

Za Ministra saobraćaja dr. Spaha Mehmeda,
Ministra u penziji;

Za Ministra bez portfelja dr. Behmena Šefkiju,
Ministra u penziji;

Za Ministra poljoprivrede Stankovića Svetozara,
Ministra u penziji i narodnog poslanika;

Za Ministra socijalne politike i narodnog zdrav-
lja Preku Nikolu, Ministra u penziji i narodnog po-
slanika;

Za Ministra trgovine i industrije dr. Vrbanića
Milana, Ministra na raspoloženju i senatora;

Za Ministra pravde dr. Auera Ljudevita, Ministra
na raspoloženju i narodnog poslanika;

Za Ministra fizičkog vaspitanja naroda Komne-
novića Mirka, narodnog poslanika;

Za Ministra šuma i rudnika Stefanovića Ignjata,
narodnog poslanika;

Za Ministra bez portfelja Jankovića Đuru, biv-
šeg narodnog poslanika;

Za Ministra prosvete Stošovića Dobrivoja, na-
rodnog poslanika;

Za Ministra finansija Leticu Dušana, Pomoćnika
Ministra finansija;

Za Ministra građevina Bobića Miloša, inženjera.
Predsednik Ministarskog saveta i Ministar ino-
stranih poslova neka izvrši ovaj Ukaz.

24 juna 1935 godine

Beograd.

PAVLE, s. r.

Dr. R. Stanković, s. r.

Dr. I. Perović, s. r.

Predsednik Ministarskog saveta
i Ministar inostranih poslova,
Dr. M. M. Stojadinović, s. r.

(Sva gospoda senatori saslušali su stojeći čita-
nje Ukaza i propratili burnim uzvicima: Živeo
Kralj!).

Predsednik dr. Ljubomir Tomašić: Pročitani
Ukaz prima se na znanje.

Izvolite, gospodo senatori, saslušati saopštenje
o ostavkama g.g. senatora na senatorski mandat.

Sekretar dr. Đura Kotur saopštava:

Senator g. Bogoljub Jevtić izveštava Senat da
daje ostavku na senatorski mandat, pošto je zadržao
poslanički mandat;

Senator g. Velimir Popović izveštava Senat da
daje ostavku na senatorski mandat, pošto zadržava
poslanički mandat.

Predsednik dr. Ljubomir Tomašić: Ove obe o-
stavke uputiće se Verifikacionom odboru, koji će
biti pozvan da stavi predlog o njihovim slednicima
koji dolaze na njihovo mesto za senatore.

Prelazimo na dnevni red: čitanje Ukaza Kra-
ljevske Namesnika o otvaranju sednice Senata Kra-
ljevine Jugoslavije. Molim g. Predsednika Vlade da
izvoli pročitati Ukaz.

*Predsednik ministarskog saveta, Ministar ino-
stranih poslova dr. Milan Stojadinović, (pozdravljen
aplauzom pri stupanju na govornicu), pročitao je
Ukaz, koji glasi:*

U IME

NJEGOVOG VELIČANSTVA

PETRA II

po milosti Božjoj i volji narodnoj

Kralja Jugoslavije

KRALJEVSKI NAMESNICI

Na predlog Predsednika Ministarskog Saveta i
Ministra inostranih poslova a na osnovu čl. 32 Usta-
va i po saslušanju Ministarskog saveta, rešili su i
rešavaju:

Da se sednice Senata sazvane u vanredan saziv
3 juna 1935 godine otvore 4 jula 1935 godine čita-
njem ovog Ukaza.

Predsednik Ministarskog saveta i Ministar ino-
stranih poslova neka izvrši ovaj Ukaz.

30 juna 1935 godine

u Beogradu

PAVLE s. r.

Dr. R. Stanković s. r.

Dr. I. PEROVIĆ s. r.

Predsednik Ministarskog saveta
i Ministar inostranih poslova,
Dr. M. M. Stojadinović, s. r.

Predsednik Ministarskog saveta
i Ministar inostranih poslova,
Dr. M. M. Stojadinović, s. r.

Ministar unutrašnjih poslova,
Dr. Korošec, s. r.

Ministar vojske i mornarice,
Počasni Adutant Nj. V. Kralja,
Armiski đeneral

Pet R. Živković, s. r.

Ministar saobraćaja,

Dr. M. Spaho, s. r.

Ministar bez portfelja,
Dr. Behmen, s. r.

Ministar poljoprivrede,
Sv. Stanković, s. r.

Ministar socijalne politike i
narodnog zdravlia,
Nikola Preka, s. r.

Ministar trgovine i industrije,
Dr. Vrbanić, s. r.

Ministar pravde,

Dr. Ljudevit Auer, s. r.

Ministar fizičkog vaspitanja naroda,
Mirko Komnenović, s. r.

Ministar šuma i rudnika,
Ignjat Stefanović, s. r.

Ministar bez portfelja,
D. Janković, s. r.

Ministar prosvete,

Dob. Stošović, s. r.

Ministar finansija,
Letica, s. r.

Ministar građevina,
Miloš St. Bobić, s. r.

(Sva gospoda senatori saslušali su stojeći čitanje Ukaza i propratili burnim uzvicima: Živeo Kralj!)

Predsjednik dr. Ljubomir Tomašić: Za reč se javio g. Predsjednik Ministarskog saveta.

Predsjednik Ministarskog saveta i Ministar inostranih poslova dr. Milan M. Stojadinović:

Gospodo senatori, obrazovana putem visokog poverenja Kraljevskog Namesništva, Vlada, kojoj imam čast da predsedavam, smatra za dužnost da pred Narodno Predstavništvo izade sa sledećom deklaracijom:

Spoljna politika Kraljevine Jugoslavije utvrđena je već ranije: ugovorima o miru, ugovorima o savezima i prijateljstvima, utvrđena je postajanjem Male Antante i Četvornog Balkanskog sporazuma, utvrđena je tradicionalnim vezama jednog dubokog prijateljstva prema Francuskoj, utvrđena je najzad i samim našim geografskim položajem i našom narodnom istorijom. Osnovica te politike toliko je snažna i duboka; ona toliko odgovara životnim interesima Kraljevine Jugoslavije, da nju smatramo kao nepromenljivu direktivu za svoj budući rad. (Uzvici: Tako je!) Ostajući verna dosadašnjem pravcu naše spoljne politike, Kraljevska vlada će se truditi da postojeća prijateljstva održava i pojačava, ali će u isto vreme sa zadovoljstvom saradivati i sa svima drugim silama, čiji bi osnovni ideal bio onaj, koji je i nama najdraži, a naime: ideal učvršćenja i organizovanja evropskog mira. (Uzvici: Tako je — Dobro je!)

Iskreno i duboko odana idealu mira među narodima, Kraljevska vlada ipak ne može da zatvori oči pred činjenicom jedne nove utakmice za oružanjem. U nemogućnosti da sami nešto u tome pitanju učinimo, mi ćemo pomagati sve napore u cilju redukcije i ograničenja naoružanja, ali dokle god se u tome pravcu ne postignu kakvi pozitivni i trajni rezultati, mi ne smemo prenebrežniti najozbiljnije staranje za našu oružanu silu. (Burno pljeskanje i uzvici: Živeo!) Radi odbrane zemlje nisu skupe nikakve materijalne žrtve. (Burni uzvici: Tako je!) Vojska i mornarica oduvek su bile naša snaga i naš ponos. (Buran aplauz i uzvici: Tako je — Živeo!) Tako ima da bude i danas, i u buduće.

Osnovni pravac unutrašnje politike dat nam je osnovnim zakonom zemaljskim, Ustavom od 1931 godine, Kraljevska vlada je verna svima načelima toga Ustava, ističući naročito princip državnog i narodnog jedinstva. (Burno i oduševljeno pljeskanje). Bićemo odlučni ne samo u naglašavanju, nego i u stvarnom sprovođenju zakonitosti, kao i u punoj primeni i poštovanju načela jednakosti i ravnopravnosti sviju gradana. (Odobravanje). Mi ćemo se truditi da u toku daljeg svog rada pojedine zakone, a naročito one političke prirode, prilagodimo težnjama i željama narodnim. Ovo važi osobito za široke narodne samouprave, za izborni zakon, za zakone o štampi, zborovima i udruženjima. Kraljevska vlada želi da na ovaj način omogući istinsko učešće naj-

širim slojevima naroda u upravi državnoj, banovinskoj ili opštinskoj.

U ekonomskoj i finansijskoj politici nastaviće se poslednjih meseci novo započeti pravac: naročito staranje o zemljoradniku, ravnoteža u državnom budžetu, čuvanje vrednosti narodnog novca, poreske olakšice za sve slojeve naroda, oživljenje celokupne privredne radinosti u zemlji. (Uzvici: Tako je!) Pored ovih ekonomsko-finansijskih problema, koje smatra kao najvažnije, i čije se rešenje ističe na jedno od prvih mesta, Kraljevska vlada će posvetiti svoju pažnju i svima drugim pitanjima iz oblasti socijalnog, duhovnog i prosvetnog života narodnog. Želja je Kraljevske vlade, da se na svima stranama i u svima pravcima oseti jedno novo, zdravo i sveže strujanje životne snage države i naroda.

Amanet, koji je ostavio pokojni Viteški Kralj Aleksandar I Ujedinitelj, (svi senatori ustaju i kliču: Slava Mu!) da čuvamo Jugoslaviju, veliki je amanet, ali taj amanet nije ostavljen na čuvanje jednoj ličnosti ili jednoj vladi ili jednoj političkoj grupi. Taj amanet ostavljen je celom jugoslovenskom narodu. Svi i svaki od nas, pojedinačno i zajedno, svi mi imamo svetu dužnost da taj amanet čuvamo i očuvamo. (Uzvici: Tako je!)

Kraljevska vlada koja ima čast da se danas pretstavi Narodnom Predstavništvu, smatra da će taj sveti amanet najbolje očuvati, ako bude išla putem smirivanja i stišavanja političkih zaoštrenosti, putem prikupljanja i koncentracije svih konstruktivnih snaga narodnih, putem proširenja baze, na kojoj počiva autoritet države.

Na ovaj način Kraljevska vlada veruje, da će najbolje opravdati visoko poverenje Kraljevskog Namesništva, a da će u isto vreme za svoj pretstojeći rad sa Narodnim Predstavništvom sa napred izloženim programom naći i kod njega svu potrebnu potporu. (Pljeskanje i uzvici: Živeo!)

Predsjednik dr. Ljubomir Tomašić: Time je, gospodo senatori, današnji dnevni red iscrpljen. Ja predlažem, gospodo senatori, sledeći dnevni red za narednu sednicu:

Popunjavanje odbora, i to:

- 1) Izbor dva člana i pet zamenika Verifikacionog odbora;
- 2) Izbor šest članova i dva zamenika Administrativnog odbora;
- 3) Izbor četiri člana i pet zamenika Imunitetskog odbora;
- 4) Izbor šest članova i pet zamenika Odbora za molbe i žalbe i
- 5) Izbor pet članova i pet zamenika Finansijskog odbora.

Prima li Senat ovaj dnevni red? (Prima). Pošto je dnevni red primljen, to zaključujem današnju sednicu, a sledeću određujem za danas posle podne u 6 časova.

Sednica je zaključena u 11.25 časova.

